

N:o 199.

Kungl. Maj:ts nådiga proposition till Riksdagen angående anvisande af ytterligare medel till norrländska nyodlingsfonden; gifven Stockholms slott den 8 april 1910.

Under återopande af bilagda utdrag af statsrådsprotokollet öfver jordbruksärenden för denna dag vill Kungl. Maj:t härmed föreslå Riksdagen

att bemyndiga riksgäldskontoret att under år 1911 i mån af behof tillhandahålla statskontoret medel att tillföras den under benämningen norrländska nyodlingsfonden inrättade fond för befrämjande af uppodling af jord i Dalarna och Norrland till så stort belopp, som finnes erforderligt för att tillsammans med till fonden inflytande annuiteter å utlämnade lån och andra fonden tillhöriga medel tillgodose ett lånebehof af 300,000 kronor.

De till ärendet hörande handlingar skola Riksdagens vederbörande utskott tillhandahållas; och Kungl. Maj:t förblifver Riksdagen med all kungl. nåd och ynnest städse välbevågen.

Under Hans Maj:ts

Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

GUSTAF ADOLF.

Oskar Nylander.

Utdrag af protokollet öfver jordbruksärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Rogenten i statsrådet å Stockholms slott den 8 april 1910.

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern LINDMAN,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena greve TAUBE,
Statsråden: HEDERSTIERNA,
SWARTZ,
greffe HAMILTON,
greffe EHRENSVÄRD,
MALM,
LINDSTRÖM,
NYLANDER,
VON SYDOW.

Chefen för jordbruksdepartementet, statsrådet Nylander, anförde:
I anledning af Kungl. Maj:ts i ämnet gjorda framställning beslöt 1906 års Riksdag inrättandet af en särskild fond å 300,000 kronor för befrämjande af uppodling af jord i Norrland och Dalarna, från hvilken fond, i mån af tillgång, lån finge tilldelas landsting eller hushållnings-sällskap, som förklarar sig villigt att utlämna låneunderstöd till mindre jordbrukare för uppodling af till åker lämplig mark. I sammanhang härmed bemyndigade Riksdagen riksgäldskontoret att för ändamålet under år 1907 i mån af behof tillhandahålla statskontoret ett belopp af högst 100,000 kronor, samt medgaf, att inflytande räntor å de från fonden utlämnade lån finge ingå till fonden för att tillsammans med fondens öfriga tillgångar användas för det med fonden afsedda ändamål. Fonden skulle förvaltas af statskontoret.

Genom nådig kungörelse den 22 juni 1906 (Sv. Förf:s n:o 58) förordnade Kungl. Maj:tt att för erhållande och tillgodonjutande af lån från denna fond, som benämndes norrländska nyodlingsfonden, vissa allmänna villkor och bestämmelser skulle lända till efterrättelse, däribland att landtbruksstyrelsen skulle äga att efter pröfning af gjorda framställningar bevilja hushållningssällskap eller landsting lån från fonden, med åliggande för styrelsen att om beviljade lån meddela uppgift till statskontoret.

Sedermera har 1907 års Riksdag på framställning af Kungl. Maj:tt bemyndigat riksgäldskontoret att under år 1908 i mån af behof tillhandahålla statskontoret ett belopp af högst 100,000 kronor att tillföras ifrågavarande fond.

Då det emellertid fanns behöfligt, att fondens tillgångar ökades, har 1908 års Riksdag, med bifall till Kungl. Maj:ts i ämnet gjorda framställning, bemyndigat riksgäldskontoret att i mån af behof, tillhandahålla statskontoret under år 1908 ett belopp af högst 100,000 kronor utöfver redan bestämda högst 100,000 kronor samt under år 1909 ett belopp af högst 300,000 kronor att tillföras nämnda fond.

Uti skrifvelse den 24 maj 1909 har slutligen Riksdagen anmält, att Riksdagen, med bifall till Kungl. Maj:ts nådiga proposition den 16 april 1909, bemyndigat riksgäldskontoret att under år 1910 i mån af behof tillhandahålla statskontoret medel att tillföras omförmälda fond till så stort belopp, som funnes erforderligt för att tillsammans med till fonden inflytande annuiteter å utlämnade lån och andra fonden tillhöriga medel tillgodose ett lånebehof af 300,000 kronor.

Landtbruksstyrelsen har nu i underdånig skrifvelse den 2 februari 1910 gjort framställning om vidtagande af åtgärder i syfte att tillföra fonden ytterligare medel. Af denna framställning framgår bland annat följande.

Från nämnda fond hafva under år 1907 beviljats 273 lån med ett sammanlagdt belopp af 96,980 kronor, fördelade på följande sätt:

Jämtlands län	9 lån å tillhopa	4,105 kronor,	
Västerbottens	164 " " "	55,950	" och
Norrbottnens	100 " " "	36,925	" .

Under år 1908 beviljades tillhopa 527 lån med ett sammanlagdt belopp af 190,675 kronor, hvaraf belöper på

Kopparbergs län	14 lån å tillhopa	3,890 kronor,	
Gäflleborgs	30 " " "	9,632	"
Jämtlands	48 " " "	20,668	"
Västerbottens	347 " " "	124,865	" och
Norrbottnens	88 " " "	31,620	" .

Under år 1909 hafva 775 lån beviljats till sammanlagdt belopp af 300,212 kronor, hvaraf belöper på

Kopparbergs län	22	lån	å	tillhopa	8,115	kronor,
Jämtlands	50	”	”	”	21,562	”
Västerbottens	493	”	”	”	189,980	” och
Norrbottnens	210	”	”	”	80,555	” .

Vidare har under år 1910 beviljats 652 lån till sammanlagdt belopp af 260,699 kronor, hvaraf belöper på

Kopparbergs län	7	lån	å	tillhopa	1,950	kronor,
Gäflborgs	42	”	”	”	13,174	”
Jämtlands	52	”	”	”	22,895	”
Västerbottens	338	”	”	”	119,230	” och
Norrbottnens	213	”	”	”	103,450	” , hvilken sist-nämnda summa dock ej vore i detalj beviljad.

Landtbruksstyrelsen har vidare anført, att det tillfälle, som genom norrländska nyodlingsfonden blifvit beredt för mindre jordbrukare inom Norrland och Dalarna att för uppodling af till åker lämplig mark erhålla lån af statsmedel, omfattats med vida större intresse, än som vid fondens bildande och sedermera med skäl kunnat antagas. Vid sådant förhållande och då den uppoffring, staten måste vidkännas för ifrågavarande låns utlämnande vore begränsad till den ränteförlust, som till äfventyrs kunde uppstå därigenom, att staten måste för ifrågavarande ändamål upplåna medel till högre ränta än den, som genom sagda nådiga kungörelse blifvit för lån från fonden bestämd eller 3 procent, samt den ränteförlust, som uppstode därigenom, att i kungörelsen intagits bestämmelse om räntefrihet för lån första året, under hvilket det samma innehades, vore obetydlig i jämförelse med den nytta, som med ifrågavarande lån kunde vinnas, torde anledning förekomma till fondens ytterligare höjande.

Med afseende å de stora belopp, hvilka begärts och beviljats för utlämnande af lån under innevarande år, och då anledning funnes antaga, att under år 1911 liknande lånebehof fortfarande komme att uppstå inom de norrländska länen, syntes ytterligare medel böra tillföras fonden, så att under år 1911 måtte kunna utlämnas lån till belopp af högst 300,000 kronor.

Statskontoret har uti inforrdadt underdånigt utlåtande den 21 februari 1910 förklarar sig icke hafva något att erinra mot bifall till landtbruksstyrelsens ifrågavarande framställning.

Jämväl fullmäktige i riksgäldskontoret, som på anmodan den 3 mars 1910 afgifvit yttrande i ärendet, hafva därvid icke haft något att erinra med afseende å den gjorda framställningen.

Gagnet af den från ifrågavarande fond lämnade lånehjälp framgår af den stora utsträckning, hvori fonden under de gångna åren blifvit anlita, något som synes mig så mycket mera beaktansvärdt och tillfredsställande, som det alltmera torde hafva blifvit ett nationellt önskemål att från statens sida verksamt understödja den norrländska jordbruksbefolkningens sträfvan att lägga nya områden under kultur.

*Departements-
chefen.*

Under sådana förhållanden och då statens förevarande, med jämförelsevis obetydliga uppoffringar understödda lånerörelse torde få betraktas såsom ett af de verksammaste medlen att befordra de nordliga bygdernas uppodlande, tvekar jag icke att tillstyrka bifall till landtbruksstyrelsens här gjorda framställning.

På grund häraf hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte i nådig proposition föreslå Riksdagen

att bemyndiga riksgäldskontoret att under år 1911 i mån af behof tillhandahålla statskontoret medel att tillföras den under benämningen norrländska nyodlingsfonden inrättade fond för befrämjande af uppodling af jord i Dalarna och Norrland till så stort belopp, som finnes erforderligt för att tillsammans med till fonden inflytande annuiteter å utlämnade lån och andra fonden tillhöriga medel tillgodose ett lånebehof af 300,000 kronor.

Till denna af statsrådets öfriga ledamöter biträdda hemställan behagade Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten lämna nådigt bifall och förordnade tillika, att proposition i ämnet af den lydelse, bilaga . . . vid detta protokoll utvisar, skulle till Riksdagen aflåtas.

Vid protokollet:

Axel Lekander.